

PROFESINIO MOKYMO REGLAMENTŲ DŽIUNGLĖSE

Pastaruoju metu atsirado daug propagandos ir prieštaringos informacijos susijusios su profesiniu mokymu įgyjant kosmetiko kvalifikaciją, taip pat apie mezoterapijos metodų panaudojimą grožio (kosmetinėse) procedūrose.

Kodėl taip atsitinka?

Taip atsitinka todėl, kad dažniausiai mes **pasitikime tais**, kurie skleidžia informaciją ir taip sudarome sąlygas savimi manipuliuoti.

Taip pat mes labiau tikime tuo, **kas galimai** patvirtina mūsų išankstinę nuomonę.

Ir galiausiai, mes netikriname faktų!

Netikriname, nes tai užima pakankamai daug laiko, netikriname, nes nežinome kaip tai padaryti, netikriname, nes pasitikime institucijomis (informacijos šaltiniais), kurie tą informaciją pateikia.

Tuo ir naudojasi skleidžiantys propagandą ar manipuliuojantys turima informacija. Taip susidaro ištisas šleifas melo ir dezinformacijos, kuri pajungiama korporatyviniams ir asmeniniams interesams tenkinti.

Ir tai veikia!!!

Todėl, (*neklaidinant visų smalsių ir susidomėjusių skaitytojų*) nusprendėme pabandyti dar kartą nuosekliai apžvelgti galiojančius ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktus reglamentuojančius profesinį mokymą, bei pabandyti išsiaiškinti kur čia“ šuo pakastas“?

Lietuvos vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. Nr. 535 sprendimu buvo patvirtintas Lietuvos kvalifikacijų sandaros APRAŠAS, kuriuo buvo patvirtinta, kad Lietuvos kvalifikacijų sandarą sudaro 8 kvalifikacijų lygiai.

Kvalifikacijų lygiai išdėstyti pagal hierarchiją, atsižvelgiant į kvalifikacijas pagrindžiančią kompetenciją, kvalifikacijų įgijimo būdus ir kvalifikacijų lygius apibrėžiančius kriterijus ¹.

Šis Kvalifikacijų **Aprašas** (toliau Aprašas) atsirado atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją „Dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo“ (2008/C111/01). Pagal šiame **Apraše** pateiktą Lietuvos kvalifikacijų sandarą klasifikuojamos, vertinamos ir palyginamos Lietuvos Respublikoje nustatytos, suteikiamos ir pripažįstamos kvalifikacijos, susiejant Lietuvos kvalifikacijų sistemą, apimančią Lietuvos kvalifikacijų sandarą, kvalifikacijų planavimą, įgyvendinimą, pripažinimą ir valdymą, su kitų Europos Sąjungos valstybių kvalifikacijų sistemomis ².

¹ Lietuvos Kvalifikacijų sandaros aprašas. Patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausybės, 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535

² Lietuvos Kvalifikacijų sandaros aprašas, 2 puslapis, 1 skirsnis.

Toliau, nesiplečiant į teisinių reglamentų peripetijas ir Kvalifikacijų sandaros aprašo atkartojimą (norintieji gali paskaityti interneto portale:

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9C277ED7C570>), cituojame tai, kas aktualu profesiniam mokymui:

- „I–IV lygio kvalifikacijos įgyjamos mokantis pagal profesinio mokymo ir (arba) bendrojo ugdymo programas ar savarankiškai arba iš profesinės veiklos patirties.“³
- „V lygio kvalifikacijos įgyjamos mokantis pagal mokymo programas, skirtas asmenims, turintiems profesinę kvalifikaciją ir nustatytos trukmės profesinės veiklos patirties, laipsnio nesuteikiančių studijų (išskyrus rezidentūros) programas ir (arba) iš profesinės veiklos patirties ir mokantis savarankiškai“, (*ten pat, 3 išnaša, 1 psl.*).
- **IV kvalifikacijos lygio apibūdinimas** ⁴:
„Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų palyginti plačiose veiklos srityse. Veikla atliekama vykdant keletą ir daugiau specializuotų veiklos uždavinių, kurių galimi sprendimai ne visada išbandyti ir žinomi. Atliekant veiklą gebama pritaikyti faktines ir teorines žinias, būdingas plačiam kontekstui, susijusiam su veiklos sritimi. Veikla atliekama savarankiškai, prisiimant atsakomybę už veiklos atlikimo procedūrų ir rezultatų kokybę. Įgijus patirties, kvalifikacija leidžia perduoti praktinius veiklos įgūdžius žemesnės kvalifikacijos darbuotojams ir prižiūrėti jų veiklą. Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie pokyčių, lemiamų veiklos konteksto kaitos, kuri dažniausiai nuspėjama“
- **V kvalifikacijos lygio apibūdinimas** ⁵:
Kvalifikacija skirta veiklai, pasižyminčiai kompleksišku veiklos uždavinių derinimu skirtingose veiklos srityse. Veikla apima žemesnės kvalifikacijos darbuotojų kompetencijų vertinimą ir mokymą. Veikla reikalauja derinti išsamias veiklos srities žinias su bendrosiomis žiniomis, sprendžiant įvairias specializuotas veiklos užduotis keliose skirtingose veiklos srityse. Darbuotojas atlieka veiklą savarankiškai, jos priežiūra apsiriboja tik rezultatų įvertinimu. Veiklos uždavinius nustato aukštesnės kvalifikacijos darbuotojas, dažnai suteikdamas veiklos atlikėjui galimybes pasirinkti šių uždavinių sprendimo būdus ir priemones. Darbuotojas vadovauja žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklai, planuoja ir skirsto veiklos užduotis, prižiūri veiklos atlikimą, konsultuoja ir tikrina veiklos atlikimo kokybę. Veiklos technologiniai ir organizaciniai reikalavimai ir jos aplinka nuolat kinta, pokyčiai dažnai nenuspėjami ir gali būti susiję su naujomis veiklos sritimis

Šio kvalifikacijų Aprašo IV-V lygių nuostatos taikomos rengiant ir tvirtinant profesinius ir profesinio rengimo standartus, rengiant ir vykdant formaliojo profesinio mokymo ar studijų programas, vertinant formaliuoju, neformaliuoju ar savišvietos būdu įgytus gebėjimus, suteikiant ir pripažįstant kvalifikaciją (*kvalifikacijų Aprašo 16.2, 16.3, 16.4 punktai*).

³ Kvalifikacijų sandaros aprašo pakeitimai, 2011 m. rugpjūčio 24 d. Nr. 986; įsigalioja 2011-08-31

⁴ Cituojamas Lietuvos Kvalifikacijų sandaros Aprašo IV kvalifikacijos lygio pilnas tekstas.

⁵ Cituojamas Lietuvos Kvalifikacijų sandaros Aprašo V kvalifikacijos lygio pilnas tekstas.

Įsiskaityti į pateiktų kvalifikacijų lygių apibūdinimus verta visiems, kurie mokosi dviemėse ir modulinėse profesinio mokymo programose ir ketina įgyti profesiją, taip pat ir baigusiems šių (4-5) lygių profesinio mokymo programas, kad žinoti ir suprasti savo profesijos galimybių ribas.

► Pacitavome Lietuvos kvalifikacijų IV-V lygių reglamentavimą pilna apimtimi, nes tai yra apibrėžti įstatymu reikalavimai, pagal kuriuos yra rengiamos profesinio mokymo programos, kurias sėkmingai užbaigus, asmenys gauna kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus patvirtintus Švietimo ir mokslo ministerijos⁶.

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (KPMPC) 2012 metais pateikė Lietuvos kvalifikacijų sandaros **susiejimo** su Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros **ataskaitą**, kurioje be kita ko, buvo apibrėžtos ir profesinio mokymo programų rengimo gairės. Taip pat buvo pabrėžta, kad mokymo turinys formuojamas kompetencijų ir mokymo tikslų pagrindu, apibrėžtų profesinio rengimo standarte.

Logiška, kad šiame etape atsirado galimybė ES struktūrinių fondų lėšomis įgyvendinti labai reikalingą projektą: atnaujinti profesinius standartus, sukurti modulių profesinio rengimo programų metodikas, kvalifikacijų sistemos institucinių ir metodinių priemonių rengimą ir tobulinimą.

2010-2015 m. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras, pakvietęs šiam darbui įvairių profesijų atstovus, įgyvendino projektą „[Kvalifikacijų formavimas ir modulinio profesinio mokymo sistemos kūrimas](#)“.

Projekto tikslas – formuoti kvalifikacijas ir kurti naujoviškas, švietimo ir ūkio poreikius atliepiančias modulines profesinio mokymo programas ir joms skirtas metodines priemones. Mus labiausiai domina antrajame standartų rengimo etape (2015 m.) parengtas „Sveikatos priežiūros, grožio ir sveikatingumo paslaugų sektoriaus profesinis standartas“. <http://www.kpmc.lt/kpmc/kvalifikaciju-formavimas/standartai-2/profesiniai-standartai/>

Pats projektas sukėlė labai daug diskusijų ir prieštaringų vertinimų iš įvairių mokymo įstaigų, visuomenės sveikatos priežiūros institucijų, nes nebuvo nei naujoviškas, nei formuojantis naujas kvalifikacijas, nei atitinkantis ES švietimo koncepcijos gaires. Todėl ŠMM ir KPMPC sustabdė aprobaciją ir grąžino rengėjams tobulinti. Standartas dar nėra aprobuotas ir iki šiol tobulinamas (o gal aprobuotas, tik mes suinteresuotieji nieko nežinome?).

⁶ Dėl Švietimo ir mokslo ministro 2010 m. rugpjūčio 27 d. įsakymo Nr. V-1435 „Dėl formaliojo profesinio mokymo programų rengimo ir įteisinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo, 2015 m. kovo 23 d. Nr. V-232. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b1d753f0d2b511e4bcd1a882e9a189f1>

KPMPC tinklalapis skelbia: „2016 m. gruodžio mėn. prasidėjo naujas Lietuvos kvalifikacijų sistemos plėtros įgyvendinimo etapas, kurio metu planuojami pasiekti rezultatai sudarys visas prielaidas modulinio profesinio mokymo sistemos pertvarkos tęstinumui bei dermei tarp darbo rinkos bei profesinio rengimo sistemos tikslų bei poreikių užtikrinti“ (<http://www.kpmc.lt/kpmc/lietuvos-kvalifikaciju-sistemos-pletra-issukiai-ir-ateities-perspektyvos/>)

Va taip. Jau prasidėjo naujas Lietuvos kvalifikacijų sistemos plėtros įgyvendinimo etapas! O tai kaip čia baigėsi su „Sveikatos priežiūros, grožio ir sveikatingumo paslaugų sektoriaus profesiniu standartu“? Palikę spėlionės ir abejones dėl neapčiuopto standarto, kaip geriausiai Šerloko Holmsa laikais, naudodamiesi dedukciniais metodais žengiamo toliau įstatymų labirintais.

Kol aistros ir emocijos liejosi per kraštus dėl naujo profesinio standarto, netyčia praslydo toks dalykas, kad kaip ten bebūtų, norminių dokumentų reglamentuojančių grožio ir sveikatos paslaugų veiklą yra daugiau negu pakankamai, štai tik kai kurie iš jų:

- Lietuvos sveikatinimo norma SN 1:1995 „Kosmetikė(Kosmetikas). Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“, 1995 m. rugpjūčio 2 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. 411, [Žin., 1995, Nr. 66-1637](#); (informacija VAPST puslapyje atnaujinta 2016-12-05, <http://www.vaspvt.gov.lt/node/61>);
- Paslaugos asmenims : Higieninės kosmetikos kosmetiko rengimo standartas, (S381501), 2004;
- Paslaugos asmenims: Kosmetologo standartas (S581502), 2004

Pamastymui: galbūt tik reikėtų tinkamai taikyti visus normatyvinius dokumentus ir būtų tvarka? O jeigu jau kurti naujus, tai atlikti šį darbą iš esmės, realiai adaptuojant mūsų šalies profesinį mokymą prie visos ES švietimo sistemos?

Tai kas negerai Lietuvos padangėje?

Toks klausimas iškilo, nes atradome jau naują, šį kartą SAM laikinai pavaduojančio ministro įsakymą „DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 59:2016 „GYDYTOJAS DERMATOVENEROLOGAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“ PATVIRTINIMO, 2016 m. rugsėjo 5 d. Nr. V-1067.

Kaip matome įsakymas visai „šviežias“. Kadangi SAM įsakymo turinys mus kažkiek suglumino, cituojame šio įsakymo 15.20 skirsnį pilna apimtimi:

„15.20. atsluoksniuoti odą (cheminiai šveitimai), koreguoti senėjančią odą ir gleivines konservatyviaisiais bei invaziniais metodais (mezoterapija, biorevitalizacija, trombocitų praturtinta plazma, užpildais, siūlais, botulino toksino injekcijomis), atlikti kitas estetiškas, kosmetines ir korekcinės procedūras“;

Nesiimame kvestionuoti nei šio įsakymo, nei šio skirsnio, nes tai nėra mūsų kompetencijoje, visą įstatymą, norintys informacijos, gali paskaityti susiradę per google paiešką.

Bet smalsumas nugali, todėl vėl einame į Akreditavimo tarnybos interneto svetainės <http://www.vaspvt.gov.lt> skyrelį „Specialistų licencijavimas, paklausimai ir komentarai“ ir surandame:

„...Iš tiesų neliko reikalavimo, kad 60 procentų privalomojo įgytos profesinės kvalifikacijos tobulinimo trukmės sudarytų tobulinimas formaliojo švietimo institucijos organizuojamuose profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursuose. Šį reikalavimą pakeitė reikalavimas, kad 60 procentų privalomojo tobulinimo sudarytų tobulinimasis pagal profesinę kvalifikaciją, t.y. renginiai turi būti skirti tai profesinei kvalifikacijai, kuri įrašyta turimoje licencijoje, tobulinti...“

„... Esminė sąlyga kuriai nors asmens sveikatos priežiūros specialisto praktikos (kartu ir bendrosios slaugos praktikos) licencijai gauti yra tos profesinės kvalifikacijos, pagal kurią praktikuoti siekiama gauti licenciją, įgijimas. Nei po dalies, nei po visų medicinos studijų baigimo nesuteikiama bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija. Ji įgyjama tik baigus slaugos studijas (Žin., 2011, Nr. 81-3981)“.

Nežiūrint, kad paklausimas buvo dėl slaugytojo profesijos, tas VASPVT išaiškinimas tinka ir kitoms, įvairioms profesinės kvalifikacijos specializacijoms. Atsakymas daugiau negu aiškus, norint įvykdyti SAM įsakymo 15.20 punktą, reikia papildomai įgyti tos krypties, kurią praktikuoti siekiama, kvalifikaciją ir jokios medicinos studijos nei dalinės, nei pilnos, nesuteikia reikalingų profesinių įgūdžių ir kompetencijų.

Retorinis klausimas: tai kaip čia dabar bus su tomis kosmetinėmis procedūromis, o taip pat ir kitomis skliaustuose išvardintomis estetinėmis, korekcinėmis procedūromis iš 15.20. punkto?

Kyla daug klausimų, bet atsakymai įdomesni, todėl mes tęsime savo tyrinėjimus ir jau greitai pasirodys mūsų kitas straipsnis apie kosmetologiją, mezoterapiją, grožio paslaugų specialistų rengimo slaptuosius užkaborius ir dar daugiau...

O šį straipsnį norėtume pabaigti habil. dr. Vilijos Targamadžės žodžiais: “... visuminės švietimo vizijos neturime nė apmatų. Ko tada siekiame tuo švietimu ir jo sistemomis (aukštojo mokslo, bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir kitomis)? Atrodo, kad tiesiog leidžiame sau pakalbėti, o kaip išeis, taip išeis. Neišeis, tai kalti bus surasti. Bet jei kas nors pavyks, tai apie tai bus išdidžiai ir ilgai kalbama, paslepiant neatliktus svarbius darbus“.⁷

SU MEILE IR PAGARBA SAVO SKAITYTOJAMS...

⁷ V. Targamadžė. Ir vėl apie švietimą: kalbėjimai ir realybė, o gal mitai ir iliuzijos?
<http://www.delfi.lt/news/ringas/lit/v-targamadze-ir-vel-apie-svietima-kalbejimais-ir-realybe-o-gal-mitai-ir-iliuzijos.d?id=72723902>